

Jaarverslag 2009

**NEDERLANDS MUZIEK INSTITUUT,
DEN HAAG**

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag 2009	3
1 Inleiding	3
2 De Besteltaken	4
2.1 Besteltaak 1: Promotie	4
2.2 Besteltaak 2: Educatie, informatie en reflectie	6
2.3 Besteltaak 3: Erfgoedtaken	10
2.4 Besteltaak 4: Documentatie en archivering	19
2.5 Besteltaak 5: Afstemming en coördinatie	20
3 Organisatie en personeel	21
3.1 Organisatie en Personele samenstelling	21
3.2 Subsidiëring	23
3.3 Samenstelling van het bestuur	23
Bijlage 1: Juryrapport Penningcommissie 2009 KVNMI	24

Bestuursverslag 2009

1 INLEIDING

In het verslagjaar is het bestuur zes maal bijeen geweest: op 30 januari, 26 maart, 17 juni, 24 september, 30 oktober en 17 december.

De belangrijkste onderwerpen waren uiteraard de voortgang bij de uitvoering van het beleidsplan in de nieuwe cultuurnota periode 2009-2012. Weliswaar heeft de gemeente Den Haag een verhoging van de jaarlijkse subsidie toegekend, maar van rijkswege is de subsidie gehandhaafd op het niveau van 2008, zij het met een trendmatige verhoging. Daardoor kan er nauwelijks een stap voorwaarts worden gezet in het kader van de landelijke rol die het NMI moet spelen als erfgoedinstituut voor de muziek. Het ministerie van OCW heeft het NMI in 2006 tot sectorinstituut voor het muziekerfgoed benoemd, maar heeft voor die functie helaas geen extra middelen ter beschikking gesteld. Met de huidige middelen kan het NMI slechts op bescheiden wijze invulling geven aan deze landelijke taak. De belangrijkste rol lijkt die van collectie-instituut te zijn, een rol die met name door de gemeente Den Haag wordt ondersteund. Door de beperkte mogelijkheden kan het NMI jammer genoeg niet alle ambities waar maken.

Verheugend is dat de *Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis* (KVNMM) begin 2009 liet weten dat zij de KVNMM-Penning, die een maal in de drie jaar wordt toegekend, op 6 juni in het Bethaniënklooster te Amsterdam zou uitreiken aan directeur Frits Zwart én het Nederlands Muziek Instituut. De penning wordt uitgereikt aan een persoon of instelling die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor de verbreiding of verdieping van de kennis met betrekking tot de Nederlandse muziekcultuur door middel van gesproken woord, publicatie of uitvoering. Het juryrapport is bijgesloten (bijlage I). Deze prijs betekent een erkenning van het werk van het NMI.

Dit bestuursverslag is opgesteld volgens de indeling in besteltaken. Voorafgaand aan de beschrijving van activiteiten voortvloeiend uit de besteltaken zijn de opmerkingen van het bestuur opgenomen.

In het licht van het feit dat de middelen niet toereikend zijn om de ambities te realiseren stelt het bestuur vast dat het overzicht van de activiteiten van het NMI, dat op de volgende pagina's beschreven wordt, tot tevredenheid stemt. Het effect van de nieuwe website is opmerkelijk goed en langs verschillende kanten is waardering geuit voor de inhoud van de website. Op veelzijdige wijze worden belangstellenden geïnformeerd over het muzikaal erfgoed, zowel van het NMI zelf, alsook in meer algemene zin. De omvang van de acquisitie is weer imponerend en de cijfers over catalogisering, presentaties en andere activiteiten overtreffen de verwachtingen. Het bestuur is er van overtuigd dat de zichtbaarheid van het NMI in het verslagjaar beduidend is toegenomen.

2 DE BESTELTAKEN

Hierna volgen de besteltaken zoals die door het ministerie van OCW zijn geformuleerd voor de sectorinstituten en de activiteiten die op de respectieve gebieden hebben plaatsgevonden. Voor alle duidelijkheid zij hier vermeld dat deze alle in verband met het muziekerfgoed staan. Het NMI is immers het sectorinstituut voor het muziekerfgoed. Het bestuur merkt verder dat het soms moeilijk is om activiteiten onder te brengen bij één besteltaak, omdat er zich bij de indeling soms meerdere keuzemogelijkheden voordoen.

Aan de webwinkel blijkt onverwacht een enorme promotionele werking uit te gaan gezien de afname (ook uit het buitenland) van de aangeboden producten die allemaal betrekking hebben op de collecties van het NMI. In kwantitatieve zin is dit gegeven niet in het prestatieoverzicht uitgewerkt.

2.1 Besteltaak 1: Promotie

De promotie van de collecties muziekerfgoed is binnen het NMI een afgeleide taak waaraan noodgedwongen weinig prioriteit gegeven kan worden. Omdat het bestuur wel de noodzaak zag om meer bekendheid voor het NMI te genereren is binnen de beperkte mogelijkheden hieraan toch vanaf 2009 meer ruimte in de begroting gegeven dan daarvoor.

Buiten de hierna te vermelden activiteiten kunnen overigens ook andere aspecten onder deze noemer worden gebracht, zoals de nieuwe website en de nieuwsbrief waarmee in 2009 begonnen is. De website is echter benoemd onder *besteltaak 3, erfgoedtaken*. De nieuwsbrief, die vijf maal per jaar verschijnt, is ondergebracht bij *besteltaak 2, educatie, informatie en reflectie*. Beide keren conform de toelichting bij het prestatieoverzicht.

Internationaal:

IAML-congres Amsterdam

Afgelopen zomer werd van 5-10 juli in het nieuwe Conservatorium van Amsterdam de jaarlijkse conferentie van IAML (*International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres*) gehouden. Onze directeur (Frits Zwart) was voorzitter van zowel het organisatiecomité als het programmacomité, en zat tijdens het congres enkele presentaties voor.

IAML is de professionele vereniging voor muziekbibliotheken, -archieven en -documentatie. De conferentie, die elk jaar in een andere stad gehouden wordt, trok bijna 500 bezoekers uit 50 verschillende landen. Jarenlange voorbereidingen, waarbij het NMI intensief betrokken was, hebben geresulteerd in een soepel lopende conferentie. Dit jaar is samengewerkt met de *International Musicological Society*. Hoogtepunten in de randprogrammering waren een lecture-recital door Ton Koopman, een optreden van jazztrompettist Erik Vloeimans, een interview met Louis Andriessen en een concert van het *Nederlands Kamerkoor* met Nederlandse muziek. *Orkest De Volharding* verzorgde een speciale avond met werken van Louis Andriessen, composer in residence van het congres. Als ‘keynote’ spreker was dr. Martin Bossenbroek, directeur collecties van de Koninklijke Bibliotheek, uitgenodigd.

Vanuit het NMI werden tijdens de conferentie presentaties verzorgd:

- *The Netherlands Music Institute as a Source for Musicological Research* (Ellen Kempers)
- *The Willem Mengelberg Conducting Scores in the NMI Archives as a Source for Musical Interpretation* (Frits Zwart).

Lezing Mengelberg – Strauss te Garmisch

Onder de titel *Der treue Strauss-Apostel Willem Mengelberg. Mengelbergs Einsatz für Strauss' Oeuvre 1896-1944* heeft de directeur van het NMI op 7 september een lezing gehouden in Garmisch tijdens het congres *Richard Strauss im Europäischen Kontext* dat van 5 tot 8 september gehouden werd en georganiseerd is door het Richard Strauss Institut in Garmisch. Zwart was de enige Nederlandse deelnemer aan het congres, waaraan verder musicologen uit Engeland, Finland, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Italië en Griekenland deelnamen.

Zeker is ook dat de Engelse versie van de website tot belangstelling van buiten de grenzen van Nederland heeft geleid. Dat blijkt ook wel uit de verkoop via de webwinkel aan adressen in het buitenland, alsook uit aanvragen voor reproductie.

Webwinkel

Met de lancering van de nieuwe tweetalige website (Nederlands en Engels) werd ook een nieuwe webwinkel in gebruik genomen. In deze webwinkel kunnen bezoekers artikelen als CD's, boeken en muziekguitaven online bestellen en afrekenen (via IDEAL, PAYPAL, of creditcard). Het aantal via de website aangeboden artikelen is fors verhoogd: eind 2009 werden ruim 75 artikelen te koop aangeboden. Sinds de ingebruikname van de nieuwe webwinkel is het aantal bestellingen meer dan 50% gegroeid. Afname van artikelen gebeurt vanuit alle landen. Aangezien het hier gaat om collectiegerelateerde artikelen vormt deze voorziening een verrassend promotiemiddel.

Nationaal:

Lunchpauzeconcerten

Vanwege de programmering (op elk programma een Nederlands werk) en de concertlocatie te midden van de in Den Haag gevestigde erfgoedinstellingen (Koninklijke Bibliotheek, Nationaal Archief, Letterkundig Museum, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie e.a.) geven de lunchconcerten het NMI een geheel eigen plaats binnen deze concentratie aan instellingen. Rond deze concerten begint zich een vaste kern van luisteraars te vormen.

In het seizoen 2008/2009 zijn zes lunchconcerten georganiseerd. In de programmering voor 2009/2010 zijn opnieuw zes concerten geprogrammeerd. In het kalenderjaar 2009 vonden zeven lunchconcerten (die gemiddeld een half uur duren) plaats en twee extra lunchpauzeconcerten. Bij de organisatie wordt samengewerkt met *Ex Libris* (de personeelsvereniging van de KB), die ook financieel bijdraagt.

In 2009 hebben de volgende musici/ensembles een concert verzorgd (tussen haakjes het aantal bezoekers): Verso, panfluit en gitaar (55), Duo Bilitis, zang en harp (60), Python Saxofoonkwartet (90), Ramon Lormans (60), Bob van der Ent, viool en René Rakier, piano (55), Wilco Botermans, theremin (75), Duo +, altfluit en harp (55).

Er werd o.a. muziek gespeeld van: Kees Arntzen, Jeff Hamburg (voor-première), Joep Franssen, Mischa Sporck, Jacob van Eyck, Gerrit Jan van Eijken, Will Botermans, Henk Badings en Hendrik Andriessen.

Een eerste extra lunchpauzeconcert vond plaats op 25 juni met het ensemble *No Body's Jigg*, een concert georganiseerd op verzoek van de KB in het kader van de afronding van het (elders genoemde)

STCN-project (Short Title Catalogue Netherlands). Aantal bezoekers bijna 60. Een tweede lunchconcert was tijdens de Landelijke Archiefvondag op 17 oktober. Marcel Worms speelde toen werken van Leo Smit, Johanna Bordewijk-Roepman, Nico Richter, Daniel Belinfante en Dick Kattenburg (35 bezoekers).

Publiciteit en diversen

Naast enkele tijdschriftenartikelen (zie ook bij publicaties) die gepubliceerd werden kon het NMI ook deelnemen aan activiteiten in het kader van Festival Classique (13 t/m 15 juni 2009) en waren er drie radio-interviews en een bijdrage voor tv.

- *TOM* (Tijdschrift Oude Muziek) no. 4 Ellen Segeren *Het NMI waakt over ons muzikaal erfgoed: 4 km oude schatten*. Interview met de directeur van het NMI over de vele belangrijke handschriften, foto's en oude drukken uit de collectie.
- Mendelssohn-dag KRO 3 februari, interview Frits Bloemink met Constanze Lee en Frits Zwart over Mendelssohn in Nederland
- 7 februari Badingsfestival: interview omroep Brabant met Frits Zwart voor het Badingsfestival van 12-14 februari te Eindhoven
- Festival Classique Journaal, 13 juni (AVRO-tv) interview over Felix Mendelssohn Bartholdy en zijn bezoek aan Nederland met Frits Zwart
- Radio Viertakt, 11 november interview n.a.v. het Bordewijk-symposium met Margaret Krill.

2.2 Besteltaak 2: Educatie, informatie en reflectie

Vanuit deze besteltaak zijn veel activiteiten ontwikkeld die dikwijls een gespecialiseerd karakter hebben. De rondleidingen zijn afgestemd op de doelgroep die wordt bereikt. De Nieuwsbrief die gestart is, richt zich op een veel breder aanbod. Het geeft voldoening dat in minder dan een jaar meer dan 800 belangstellenden zich hebben aangemeld. De verwachting is dat deze groei langzaam doorzet. De metingen van het websitebezoek zijn verwarrend. Doordat aan de nieuwe website een andere manier van meten is toegevoegd, is het nauwelijks mogelijk te vergelijken met voorafgaande jaren (zie de toelichting hierbij op p.9). Toen echter lieten de 'hits' al een spectaculaire groei zien. Die verwachting is er ook dat de nieuwe manier van meten dit ook zal laten zien. De nieuwe website geeft namelijk veel meer 'content' waardoor deze steeds meer een bezoek waard wordt.

Informatieverzoeken

Informatieverzoeken komen bij het NMI per e-mail, per post en per telefoon binnen. Per telefoon zijn 1066 telefoontjes geteld. Daarnaast zijn er per post 267 verzoeken binnengekomen en per e-mail 217. Het gaat bij deze vragen dikwijls om inhoudelijke vragen betreffende collecties.

Conferenties / debatten

De *Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken* is de nationale pendant van de IAML, het internationale beroepsforum. De directeur van het NMI was voorzitter van het organisatiecomité voor de IAML-conferentie die in 2009 in Amsterdam is gehouden (zie bij promotie, p. 4).

Educatieve activiteiten

Er zijn de volgende rondleidingen en introducties op de collecties gegeven:

20 januari	Rondleiding Sempre Crescendo uit Leiden (5 studenten)
5, 12, 18, 19 februari	Bibliotheekinstructies van een gehele dag voor studenten Koninklijk Conservatorium (Ellen Kempers, 45 studenten)
8 oktober	College bibliografie (Ellen Kempers, 25 studenten KC)
13 oktober	Introductie: bibliotheekgebruik en onderzoek (Lodewijk Muns, 4 studenten)

In het kader van educatie zijn ook lunchconcerten georganiseerd met de Jong Talentafdeling van het Koninklijk Conservatorium. Deze samenwerking behelst het kamermuziekprogramma van Jong KC. Dit programma is in het schooljaar 2009-2010 geheel gewijd aan Nederlandse componisten uit de 19e en 20e eeuw. In elk van de vier programma's staat één componist centraal en wordt een beeld geschetst van de muziek ten tijde van die componist. Er zijn portretten rondom C.A. Fodor (1768-1846), J.B.B. van Bree (1801-1857), J.H.H. Verhulst (1816-1891) en W.F.G. Nicolaï (1829-1896). De gespeelde muziek is afkomstig uit de collectie van het NMI. Doel van de serie is om de muzikale horizon van de leerlingen te verbreden en deze kennis te laten maken met Nederlandse muziek en de rijke collecties waarover het NMI beschikt.

Het eerste concert was op 17 november 2009 met muziek rond Fodor (bezoekers 35).

De overige drie concerten zullen plaatsvinden in de eerste helft van 2010. De concerten vinden plaats in De Boskant (de voormalige Boskantkerk) te Den Haag.

Publicaties

Bladmuziekuitgaven

In 2009 zijn in de serie kamermuziekuitgaven i.s.m. MCN/Donemus de volgende uitgaven verschenen:

- Julius Röntgen: Sonate in a no. 2 opus 41 (1902) voor cello en piano
- Julius Röntgen: Sonate in b no. 5 opus 56 (1907) voor cello en piano
- Frans Wiemans: Drie Wijzangen (1925) voor zangstem en piano
- Johanna Bordewijk-Roepman: Sonate 1943 (1943) voor piano

Een aantal werken van Julius Röntgen in diverse orkestbezettingen verscheen eveneens bij MCN/Donemus en is in huur verkrijgbaar:

- *Ballade* voor viool en orkest
- Concert voor viool en orkest in fis kl.t.

Bladmuziekuitgaven door derden

Van verschillende componisten verschenen het afgelopen jaar heruitgaven of zelfs eerste edities:

- Hol, R. - Verzamelde werken voor orgel en harmonium (Boeyenga)
- Nederlandse Orgelromantiek Vol. 1 (Interlude Music Productions)
- Hendriks jr., C.F. - Deux pièces pour grand-orgue (Interlude Music Productions)
- Worp, J. - Orgelsonate (1856) (Interlude Music Productions Maarsssen)
- Schmid d.J., B. - Tabulaturbuch (1607) Vol. 2: motetintavolaties voor orgel (Interlude Music Productions)
- Nederlandse orgelromantiek Vol. 2 (Interlude Music Productions)
- Schmid d. J., B. - Tabulaturbuch (1607) Vol. 3: orgel (Interlude Music Productions)

Bladmuziekuitgaven digitaal

Met ingang van september 2009 verzorgt het NMI een vaste bijdrage aan Akkoord Magazine (AM, oplage 5000, waarvan 4000 abonnees), het tijdschrift voor amateurmusici. In elke aflevering publiceert AM een onbekende of nooit eerder uitgegeven compositie afkomstig uit de archieven van het NMI. Het gaat hierbij om voor amateurmusici interessante kamermuziekwerken in kleine, veel voorkomende bezettingen. Daarbij wordt ook nog iets over de compositie en de componist verteld. Ook wordt de compositie digitaal aangeboden op de websites van zowel AM als het NMI (gratis te downloaden).

Inmiddels verschenen:

- Gerard von Brucken Fock, *Stücke und Tänze* (1889) in twee delen voor viool en piano (Margaret Krill)
- Julius Röntgen, de eerste wals uit *Zweiter Cyclus von Walzern* (1884) voor piano-vierhanden (Margaret Krill)

Boeken/tijdschriften:

In *Mens & Melodie* 2009 verschenen bijdragen van het NMI:

- no. 1 Cornelis de Wolf (Frits Zwart)
- no. 2 Coenraad V. Bos (1875-1955) (Frits Zwart)
- no. 3 De Abbé en de barones [over correspondentie van Franz Liszt] (Lodewijk Muns)
- no. 4 Oude muziek van de Krijgsmacht (John Smit)
- no. 5 Vondsten [over opnamen van Willem Mengelberg] (Frits Zwart)

- *Muziekagenda 2010* (53 afbeeldingen met beschrijvingen uit de collecties van het NMI, samengesteld door Frits Zwart), Bekking & Blitz
- *The Netherlands and classical Music in America* (Frits Zwart) in: *Four Centuries of Dutch-American Relations 1609-2009* (ed. Hans Krabbendam e.a.) pp. 486-496, Roosevelt Study Center 2009
- *Muzikaal erfgoed - Wat is het en wat moeten we ermee?* in: Kunstzone, februari 2009 (Ellen Kempers)
- *Henk Badings* (Frits Zwart), in: Klank [Programmatijdschrift van het Brabants orkest] februari 2009, pp. 28-29
- *De rel van Delft, insubordinatie tijdens de taptoe van Delft van 1961* (John Smit) in: *De militaire spectator*, jrg 178, no. 3 2009, pp 158-167
- *Jan Nieland en zijn broers Herman en Gerard - Een muzikale familie in de 20ste eeuw*, Eduard Nieland, Ton van Eck, Klaas Trapman (eigen uitgave met cd-rom, waarop het uitvoerige bronnenmateriaal is bijebracht)
- *Elisabeth von Herzogenberg; Salon-Mäzenatentum-Musikförderung* (Antje Ruhbaum) Centaurus 2009. De 167 brieven van Julius en Amanda Röntgen, alsook van Heinrich en Elisabeth von Herzogenberg uit het archief van Julius Röntgen, vormden een bron van betekenis bij het schrijven van dit boek.

Nieuwsbrief NMI

Kort na de lancering van de nieuwe website werd ook de eerste digitale nieuwsbrief verstuurd, opgemaakt in de stijl van de nieuwe website. In deze digitale nieuwsbrief wordt de lezer op de hoogte gebracht van recente aanwinsten, nieuwe muziekuitgaven en activiteiten van het NMI. Ook worden wetenswaardigheden op het gebied van de Nederlandse muziek vermeld, vooral met betrekking tot de eigen collecties. Het redactieteam heeft het beleid omtrent de inhoud van de nieuwsbrief verder vormgegeven. Ook werden emailadressen verzameld van potentieel geïnteresseerden. Via een eenmalige mailing werden deze benaderd met een uitnodiging zich aan te melden voor de nieuwsbrief. Via de nieuwe website kunnen bezoekers zich zelf opgeven (en afmelden) voor de nieuwsbrief. Conform de voornemens werden in 2009 vijf nieuwsbrieven verstuurd, in de regel werden deze

gevolgd door zeer positieve reacties van lezers. Eind 2009 bedroeg het aantal abonnees 840. Daarnaast werden ter gelegenheid van bijzondere evenementen twee extra nieuwsberichten verstuurd.

CD's met muziek uit de collecties

Het duurt soms lange tijd dat muziek uit de collecties die voor CD-opnamen is gebruikt als CD-uitgave verschijnt. Hier volgen enkele uitgaven:

- Julius Röntgen Symfonie 8, Symfonie 15, Variationen über eine norwegische Volksweise, NDR Radiophilharmonie o.l.v. David Porcelijn (CPO)
- Johan Wagenaar Ouverture op. 25 *Der Widerspenstigen Zähmung*, *Lebenssommer* op. 21, *Saul und David* op. 24, *Romantisches Intermezzo* op. 13, *Frithjofs Meerfahrt* op. 5, Nordwestdeutsche Philharmonie, Antony Hermus (CPO)
- Hendrik Andriessen (1892-1981), Cellosonate (1926), Vioolsonate (1932), Inventionen voor viool en cello (1937), Pianotrio (1937) door leden van het Amsterdam Bridge Ensemble: Jacobien Rozemond, viool, Doris Hochscheid, cello en Frans van Ruth, piano
- Julius Röntgen: Sonates opus 41 (1901) en 56 (1907) en de Cinq morceaux (1918, rev. 1923) en drie korte stukken (1895-1900) van Daniel van Goens (1858-1904) MDG
- More Electronic Music by Badings (dubbel-CD) CD1: 1. Capriccio (1959) for violin and two sound tracks Joke Vermeulen, violin 2. Genese (1958) Music for five audio-frequency oscillators 3. Dialogues for man and machine (1958) Text and voice: Ramses Shaffy CD 2: 1. The woman of Andros 2. Martin Korda D.P., act III, scene I (1960) 3. Toccata (1964)

Aantal unieke hits op de website

Met de overgang naar de nieuwe website is ook een nieuw statistiekprogramma in gebruik genomen om het gebruik van de website te meten. Helaas blijken de resultaten tussen verschillende statistiekprogramma's onderling zeer sterk te verschillen (als gevolg van verschillende definities van bezoeken, bezoekers, wat 'uniek' is en verschillende manieren van meten) en daarom niet met elkaar te vergelijken¹. Helaas kunnen de nieuwe cijfers dus niet vergeleken worden met die uit voorgaande jaren. Het aantal bezoeken van de nieuwe website was in 2009 41.324 (meting 16 februari - 31 december 2009).

Volgens de oude statistiekmeting waren er in januari 11.000 unieke bezoekers en van 1 tot en met 15 februari 5500 unieke bezoekers. Geëxtrapolerd (zonder rekening te houden met groei in de loop van het jaar) naar een heel jaar zouden dat 132.000 bezoeken opleveren. Dat komt in de buurt van de 138.000 bezoeken van het jaar daar voor.

Ondanks de verschillen in meting lijkt het er op dat het bezoekersaantal minimaal gelijk is gebleven.

Website Alphons Diepenbrock (Geheugen van Nederland)

De website gewijd aan de componist Alphons Diepenbrock (bij het Geheugen van Nederland) kreeg 5913 unieke bezoeken. In 2008 bedroeg dit 1314 bezoeken, wat al bijna een verdubbeling was ten opzichte van het jaar daarvoor. Deze gespecialiseerde projectsite kan zich dus in de belangstelling verheugen van een groeiend aantal bezoekers.

---

¹ Voor de oude website werd het open source programma Webalizer gebruikt, de nieuwe website maakt gebruik van Google Analytics. Bronnen op internet vermelden dat Google Analytics in vergelijking met Webalizer veel lagere cijfers blijkt op te leveren, ongeveer een derde, waarbij opgemerkt wordt dat de cijfers van Google Analytics betrouwbaarder blijken te zijn.

2.3 Besteltaak 3: Erfgoedtaken

In de derde besteltaak ligt de kern van het NMI. Daaronder valt niet alleen de verwerving van materiaal, maar ook de catalogisering en het naar buiten brengen van het materiaal. In dat laatste speelt de nieuwe website een zeer wezenlijke rol. Deze website biedt namelijk veel informatie, zowel van meer algemene aard alsook heel gespecialiseerd. Omdat de site nu ook in het Engels wordt aangeboden, betekent dit een enorme verbreding van het bereik.

Het afgelopen jaar is opnieuw gekenmerkt door een grote hoeveelheid acquisities. In totaal kwam er in 2009 ongeveer 150 meter aan nieuw archiefmateriaal bij. Met name de archieven van het opgeheven *Orkest De Volharding* (29 m.), van de componist Louis Toebosch (12 m.) en van Muziekhandel en Uitgeverij Wagenaar (72 m.), zorgden voor een aanzienlijke groei. Daar stond tegenover de sanering van het archief van het voormalige Repertoire Informatiecentrum Muziek (RIM), waardoor 20 meter ruimte vrijgemaakt kon worden. Tijdens een bijeenkomst op 1 november werd aan Frits Zwart symbolisch het archief overhandigd van de componist Ernest W. Mulder. Bij die gelegenheid werd er ook muziek gespeeld van Mulder en van zijn leerlingen Theo Loevendie en Erik Lotichius. Deze bijeenkomst vond plaats in het Bethanienklooster te Amsterdam. De daadwerkelijke overdracht zal op een later tijdstip plaatsvinden.

De presentaties (genoemd vanaf p. 12) vonden plaats als zelfstandige bijeenkomsten bij het NMI (aula KB), elders in het land in samenwerking met andere organisaties en in het gebouwencomplex van de KB met andere instellingen uit dat zelfde complex.

Bij ‘waardering en ontsluiting’ vallen de grote aantallen op die bij het catalogiseren van de boeken en bladmuziek zijn behaald. Ook is het aanbod van gedigitaliseerde inventarissen via de website (meer dan 70 inventarissen) enorm toegenomen.

Verwervingsactiviteiten

Nieuwe Archieven

- De componist Jo van den Booren (geb. 1935) maakte een begin met het overdragen van zijn archief: enkele partituren van recente composities en composities op CD;
- Het archief van Richard Heuckeroth (1885-1960), die vooral bekendheid verwierf als dirigent, bestaat bijna volledig uit manuscripten en uitgaven van zijn composities. Het archief bevat ook een manuscript (“Erica”) van zijn vader, Martin Heuckeroth (1853-1936), die vooral bekend was als dirigent;
- Het archief van de componist Henk Keizer (geb. 1948) bevat een groot aantal manuscripten en Donemus-uitgaven, geluidsmateriaal en zakelijke correspondentie;
- Het archief van de organist en componist Richard Kroes (1926-2008), bestaat uit muziekmanuscripten, gedrukte muziek, correspondentie, documentatie en persoonlijke bescheiden;
- Het archief van blokfluitist en blokfluitpedagoog Kees Otten (1924-2008) bevat zakelijke correspondentie, programma’s, recensies en andere documentatie met betrekking tot zijn optredens en concerttournees, met name met het ensemble Syntagma Musicum. Verder bevat het archief persoonlijke correspondentie, documentatie met betrekking tot opleiding en docentschap, artikelen en interviews, eigen publicaties en geschriften, foto’s, muziekmanuscripten en gedrukte muziek;

- Van de pianist en componist Arnold Schalker (geb. 1937) ontving het NMI een deel van zijn archief, bestaande uit muziekmanuscripten, correspondentie, diploma's, knipsels en programma's;
- Van de componist Pari Alexander Schoorel (geb. 1938) ontving het NMI een eerste gedeelte van zijn archief, bestaande uit muziekmanuscripten, gedrukte muziek en geluidsmateriaal;
- De violist Jaap Schröder (geb. 1925) droeg een deel van zijn archief over. Het gaat hier om zijn activiteiten voor de ensembles Quadro Amsterdam, Concerto Amsterdam, Estro Armonico, het Nederlands Strijkkwartet en Quartetto Esterházy;
- Het archief van de componist Louis Toebosch (1916-2009) bestaat uit muziekmanuscripten, gedrukte muziek, correspondentie, programma's, recensies, boeken, geschriften, persoonlijke bescheiden en geluidsmateriaal;
- Het omvangrijke archief van het in 1972 opgerichte Orkest De Volharding bevat het repertoire (bladmuziek), correspondentie, financiële en administratieve bescheiden, jaarverslagen, notulen, plakboeken, knipsels, affiches, programma's, foto's en beeld- en geluidsmateriaal
- Bedrijfsarchief van Muziekhandel en Uitgeverij Wagenaar te Utrecht. Dit archief omvat ook een zeer uitvoerige bladmuziekcollectie;
- Nog niet in de aantallen strekkende meters opgenomen is het archief van de Haagse componist Ab van Duuren (1930-2003), waaraan tijdelijk op een externe locatie, behorend bij het Haags Gemeentearchief, wordt gewerkt. Deze werkzaamheden (met behulp van enkele vrijwilligers) zijn in juni begonnen en zullen nog tot 1 maart 2010 duren. Hierna zal het archief naar het NMI worden overgebracht.

Kleine verzamelingen met enkele documenten:

- Een plakboek met recensies uit de periode 1902-1908, enkele krantenknipsels en een muziekmanuscript vormen het archief van de pianiste Marie Jeannette Walen (geb. 1881- ?);
- Van de in januari 2009 overleden pianiste Tan Crone (1932-2009) ontving het NMI geluidsmateriaal, waaronder een aantal eigen studio-opnamen.

Aanvullingen op archieven

- Peter van Anrooy (1879-1954): correspondentie en foto's, manuscript *Ballade voor viool en orkest*
- Henk Badings (1907-1987): muziekmanuscript, geluidsmateriaal
- Bernard Bartelink (geb. 1929): muziekmanuscripten, gedrukte muziek
- Theo van der Bijl (1886-1971): correspondentie
- Roos Boelsma (1909-2006): correspondentie, programma's, knipsels, diverse archivalia
- Ralph Degens (1915-2004): correspondentie
- Alphons Diepenbrock (1862-1921): manuscript van de solovioolpartij van de Hymne voor viool en orkest. Met opdracht van de componist
- Jan van Dijk (geb. 1918): muziekmanuscripten en toelichtingen van recente composities
- Carl Flesch (1873-1944): correspondentie, documentatie, autobiografie in diverse uitgaven, publicaties van Carl Flesch jr., familiedocumenten, foto's en beeldmateriaal
- Jan van Gilse (1881-1944): uitvoeringsmateriaal
- Cor de Groot (1914-1993): correspondentie, documentatie
- Hans Henkemans (1913-1995): correspondentie
- Anthon van der Horst (1899-1965): muziekmanuscripten, gedrukte muziek, programma's, knipsels, foto's, portretbuste, geluidsband
- Frits Koeberg (1876-1961): muziekmanuscript *Romance voor viool en piano*
- Willem Landré (1874-1948): een omvangrijke aanvulling met muziekmanuscripten, gedrukte muziek, correspondentie, persoonlijke bescheiden, plakboeken, knipsels, programma's, literatuur, foto's, geluidsmateriaal, diverse voorwerpen\

- Ignace Lilien (1897-1964): substantiële aanvulling van diploma's, dagboek, agenda's, correspondentie, gedrukte muziek, muziekmanuscripten, programma's, knipsels, foto's
- Willem Mengelberg: foto's, grammofoonplaten, documentatie
- Marius Monnikendam (1896-1977): gedrukte muziek, map met knipsels en programma's, foto's, geluidsband
- Jan Mul (1911-1971): gedrukte muziek met handtekening en/of opdracht
- Matty Niël (1918-1989): dagboeken, correspondentie, programma's, administratieve bescheiden, geschriften
- Willem Noske (1918-1995): foto's (16 portretten)
- Ank Reinders (geb. 1931): affiches
- Johan van Riemsdijk (1841-1895): muziekmanuscript *Koning Oedipus*
- Johannes Röntgen (1898-1969): muziekmanuscripten, gedrukte muziek
- Julius Röntgen (1855-1932): muziekmanuscripten, correspondentie
- Barend Roest Crollius (1912-2000): programma's, lezing, muziekmanuscript
- Nico Schuyt (1922-1992): muziekmanuscripten
- Brnard van den Sigtenhorst Meyer (1888-1953): correspondentie
- Edward Stam (1916-1980): geschriften *Ars Canonis : Morphologie en compositieleer van de canon* (3 banden) e.a.
- Robert Tusler: Geluidsbanden, grammofoonplaten, publicaties, bladmuziek, correspondentie, documentatie
- Johan Wagenaar (1862-1941): Boekje "*The Chorusmaster*" van Herbert Ancliffe, met brief (2 bladen) van Johan Wagenaar aan Cees Hartvelt
- Jan Wisse (1921-2008): muziekmanuscripten
- Bernard Zweers (1854-1924): composities van Alphons Diepenbrock, met handgeschreven opdrachten aan Bernard Zweers en zijn echtgenote Dora Zweers - de Louw (1876-1959)

Muziek Centrum Nederland - Donemus

Het frequente contact met Donemus resulteerde in overdracht – net als in voorgaande jaren - van manuscripten van componisten die bij Donemus zijn uitgegeven.

Aankopen

Door aankoop konden aan de collecties worden toegevoegd:

- Muziekmanuscripten van Theo van der Bijl, Cornelis Coenen, Maria van Ebbenhorst Tengbergen, Cor de Groot, Karel Mengelberg, Jan Pouwels, Johannes Röntgen, Julius Röntgen, Bernard van den Sigtenhorst Meyer, Max Weil, Gerard Boedijn, Meindert Boekel, H. N. Brouwer, Otto Glastra van Loon, F. S. Kerkhoff, Leo Pappenheim, Johan J. Smit, B. Sternfeld, Sam Vlessing en Daniël Wayenberg
- Briefwisseling van Willem Pijper (1894-1947) met Simon Vestdijk: ruim 40 brieven
- Enkele documenten m.b.t. tot de cellist Joseph Hollman

Verwerving van boeken en gedrukte bladmuziek

Naast de circa 100 'lopende' tijdschriftabonnementen zijn 150 titels bladmuziek en 358 titels literatuur aangeschaft.

Verder is bij het eerder genoemde bedrijfsarchief van Muziekhandel- en Uitgeverij Wagenaar te Utrecht ook een zeer uitvoerige bladmuziekcollectie met Nederlandse muziekgaven.

Antiquarische uitgaven en manuscripten

- Josephus Andreas Fodor *Six Duo a deux Violons VII œuvre* Manuscript [ca. 1800]
- Francesco Pasquale Ricci *Six sonates à clavecin et violon op. VI* [Den Haag] : [s.n.], [1773]
- Johann August Just *Six sonatines pour le clavecin avec accompagnement d'un violon ou flûte traversière et violoncelle oeuvre second* La Haye : B. Hummel, [1770]
- Johann Christian Bach *Six sonates pour le clavecin accompagnées d'un violon ou flûte traversière et d'un violoncelle oeuvre second* Amsterdam : Hummel, [1764]

De pianist en componist Arnold Schalker schonk een origineel manuscript van klaversonates van Leopold Kozeluch (1747-1818). Zelf bewerkte Schalker verschillende sonatedelen voor piano.

Militaire muziek

De historische muziek van de Nederlandse krijgsmacht, geschreven en gearrangeerd tussen 1840 en 1960, wordt ondergebracht en toegankelijk gemaakt bij het NMI. Het gaat vooral om de muziek die door schutterijen en militaire kapellen gebruikt is om het ceremonieel bij de krijgsmacht luister bij te zetten, maar ook om gelegenheidsmuziek gebruikt bij openbare gelegenheden.

Met het onderbrengen van dit muzikaal erfgoed bij het NMI wordt het voor toekomstige generaties en voor een brede groep geïnteresseerden bewaard en toegankelijk.

Namen van musici die aan de militaire muziek verbonden zijn geweest zijn bijvoorbeeld: François Dunkler (vader en zoon), J.G.H. Mann, dr. C.L. Walther Boer, D.M.H. Bolten, N.A. Bouwman en P.A. Stenz. Van deze laatste drie kapelmeesters heeft het NMI in het verleden van particuliere zijde ook al collecties verkregen. De werkzaamheden aan de collectie worden verricht door drs. John Smit, gedetacheerd vanuit het ministerie van Defensie.

Presentaties / tentoonstellingen

Presentatie Samuel de Lange jr.

Tijdens de dag 'Licht op de Lange' die in Concertgebouw De Doelen te Rotterdam gehouden werd op 10 januari stond de muziek van Daniel en Samuel de Lange centraal in concerten met koor-, kamer- en orgelmuziek. Tijdens de opening werd het eerste exemplaar van de Nocturne voor vier cello's van Samuel de Lange jr., een uitgave van het NMI, door Frits Zwart aan Marien van Staal, solocellist van het Rotterdams Philharmonisch Orkest aangeboden. Verder hield Zwart een toelichting bij het concert door Stads- en Doelenorganist Geert Bierling, die op het grote Doelenorgel werken speelde van Bach, Liszt en S. de Lange jr.

Muziek van Henk Badings

Op 12 februari was de presentatie van een dubbel-CD met elektronische muziek van Henk Badings. Frits Zwart hield, mede als bestuurslid van de Badingsstichting, een inleiding. Het NMI stelde voor deze dubbel-CD enkele elektronische tapes ter beschikking, alsmede illustratiemateriaal uit het archief van Henk Badings. De presentatie was gepland in het kader van het Badings Festival in de Frits Philipszaal te Eindhoven.

Jan Gerard Palm: leven en werk van een muzikale patriarch op Curaçao.

Op 27 februari was het NMI gastheer voor de presentatie van de biografie en een bundel pianomuziek met 115 werken van de Curaçaose componist Jan Gerard Palm (1831-1906). De presentatie vond plaats i.s.m. de Palm Foundation. Jan Gerard Palm wordt gezien als de grondlegger van de Curaçaose klassieke muziek. Tijdens de bijeenkomst waren er lezingen van Margaret Krill en prof. Joop Halman (een achterachterkleinzoon van de componist). Een eerste exemplaar van bladmuziek werd aangeboden aan Paul Comenencia, de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen.

Aansluitend speelden Jeroen van der Wel (viool) en Bas van Bommel (piano) een viertal werken voor piano en viool van Jan Gerard Palm. De presentatie werd bezocht door ongeveer 110 personen

Discussiedag Muzikaal Erfgoed

Resonant, Centrum voor muzikaal erfgoed in Vlaanderen, organiseerde op 6 april, in samenwerking met het NMI een themadag rond 'best practices uit de muzikale erfgoedsector'. Deze themadag vond plaats in Museum Vleeshuis te Antwerpen. Acht sprekers uit Vlaanderen en Nederland hebben over dit thema inleidingen gegeven (ongeveer 30 deelnemers). De themadag was een vervolg op de bijeenkomst bij het NMI september 2008.

Seminar rond Jan Nieland te Haarlem

Ter gelegenheid van de verschijning van een brochure en de CD-rom vond op 13 juni in de Kathedrale Basiliek St. Bavo te Haarlem een seminar plaats rond Jan Nieland met lezingen en een concert door Klaas Trapman (piano) en Ton van Eck (orgel). Tijdens zijn leven was Jan Nieland organist van dit orgel dat toentertijd in de St. Willebrorduskerk in Amsterdam stond. Het seminar en het concert werden georganiseerd i.s.m. de concertorganisatie van de Haarlemse Kathedraal. Van ongeveer 1998 en 2005 werkte dirigent en pedagoog Eduard Nieland (1940-2009) aan een studie over de muzikale familie Nieland. Het resultaat van deze studie heeft zijn neerslag gevonden in een CD-rom, waarop Nieland het uitvoerige bronnenmateriaal bijeenbracht en doorzoekbaar maakte. Het NMI bracht deze studie, waarvan de auteur helaas de verschijning niet meer heeft meegemaakt, op een CD-rom uit. De lezingen gehouden op 13 juni door Wim Klaassen, Klaas Trapman en Ton van Eck, zijn in bewerkte vorm terug te vinden in '*Jan Nieland en zijn broers Herman en Gerard - Een muzikale familie in de 20ste eeuw*', de brochure die het NMI publiceerde, samen met de CD-rom. Belangstelling symposium: ongeveer 45 personen / concert: 80 luisteraars.

Gesprek met publiek over Felix Mendelssohn en zijn bezoek aan Nederland met Frits Zwart op 15 juni (gehouden in De Kluis aan het Plein te Den Haag i.h.k.v. Festival Classique, 10 bezoekers)

Presentatie cd en bladmuziek Julius Röntgen

Op vrijdag 11 september vond de presentatie plaats van een CD en twee bladmuziekuitgaven van Julius Röntgen. De Stichting Cellosonate Nederland presenteerde haar tweede CD met twee cellosonates van Julius Röntgen en genrestukken van Daniel van Goens. Voor het NMI vormde de verschijning op CD van de cellosonates aanleiding om de sonates (opnieuw) uit te geven. Tijdens de presentatie speelden Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano) Röntgen en van Goens. De bijeenkomst werd meegemaakt door ongeveer 55 personen.

Landelijke Archievendag

Zoals elk jaar nam het NMI deel aan de Landelijke Archievendag, dit keer op 17 oktober. Dit keer was er een intensieve samenwerking tussen de betrokken instelling alsook een gezamenlijke thematiek: Oorlog en Vrede.

De samenwerking gold de zeven in het gebouw van de Koninklijke Bibliotheek gevestigde instellingen, alsook het Nationaal Archief het Nederlands Instituut voor Militaire Historie die een gezamenlijk programma aanboden. Er waren rondleidingen, lezingen en presentaties en een informatiemarkt. In de hal was een kleine tentoonstelling ingericht ter illustratie van de gehouden lezingen en als presentatie van de verschillende instellingen.

In de aula van de KB werd een uitgebreid lezingenprogramma gehouden, gepresenteerd door Margaret Krill. Voor het NMI verzorgde musicus en musicoloog Geert van den Dungen een lezing over '*Ongewenste muziek in de archieven in het NMI*'. Aansluitend speelde pianist Marcel Worms tijdens het lunchpauzeconcert werken van componisten die tijdens de lezing genoemd zijn: Daniël Belinfante, Nico Richter, Dick Kattenburg, Leo Smit en Johanna Bordewijk-Roepman.

De in 2009 veel beter op elkaar afgestemde inbreng van de verschillende instituten gaf voor het NMI een goede en effectieve uitstraling in het totaalaanbod.

De gehele dag werd door ongeveer 200 bezoekers bezocht. Bezoekers aan de lezing van het NMI: 27. Bezoekers aan het Lunchpauzeconcert: 35.

Bordewijk Symposium

Op vrijdag 13 november vond op gezamenlijk initiatief van het NMI en het Huygens Instituut–KNAW een symposium plaats over het kunstenaarsrechtspaar Bordewijk: de schrijver Ferdinand Bordewijk (1884-1965) en de componiste Johanna Bordewijk-Roepman (1892-1971).

Tijdens het symposium waren er lezingen van Elly Kamp, Margaret Krill, Reinder Storm en Arno Kuipers. In de foyer van de KB werden enkele composities voor koor en pianosolo van Johanna Bordewijk-Roepman uitgevoerd (door het Haaglands Vrouwenkoor o.l.v. Ana Mihajlovic en Patrick Hopper, piano) en was een kleine tentoonstelling ingericht met originele documenten, die daarna nog een maand in de foyer van de KB te zien was. Samenwerkende instellingen: KB, Letterkundig Museum, Centraal Bureau voor Genealogie en Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie.

Tijdens het symposium werd de nieuwe uitgave van de Sonate 1943 voor piano van Johanna Bordewijk-Roepman aangeboden aan de kleinzoon van het kunstenaarsrechtspaar Bordewijk.

Er waren ruim 160 deelnemers aan het symposium.

Presentatie biografie Willem van Otterloo

Op donderdag 10 december vond de presentatie plaats van het boek: ‘*Willem van Otterloo (1907-1978), een dirigentenbiografie*’ van Niek Nelissen. Tijdens de presentatie werden korte voordrachten gehouden door Peter Rietbergen, hoogleraar cultuurgeschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen, Otto Ketting, componist en voorzitter van de Willem van Otterloo Stichting en Frits Zwart, directeur van het NMI.

De presentatie werd bezocht door ruim 85 personen.

Bruiklenen

- Veenkoloniaal Museum te Veendam: bruikleen van documenten uit het archief van C. Dopper, voor de tentoonstelling *Cornelis Dopper componist tussen Mahler en Mengelberg*, 18 september 2009 t/m 15 februari 2010
- Haags Historisch Museum: bruikleen van enkele brieven van Mendelssohn tijdens het Festival Classique (13-15 juni)
- Museum Jan Cunen te Oss: bruikleen foto's uit verschillende archieven in het kader van de tentoonstelling Franz Ziegler (1893-1939) virtuoos fotograaf, 18 oktober 2009 t/m 31 januari 2010

Waardering en ontsluiting

Digitale bestanden

Via een gezamenlijk abonnement met de KB kregen bezoekers en leners via de website toegang tot *Répertoire International de Littérature Musicale* (RILM), een internationale bibliografie die een overzicht geeft van literatuur die sinds 1967 is verschenen over muziek. Daarbij gaat het om titels van monografieën, dissertaties, artikelen uit tijdschriften, Festschriften, congres- en essaybundels. Alle titels zijn voorzien van abstracts.

Schatten van de zolder – verloren en teruggevonden Nederlandse composities

In het kader van dezelfde subsidieregeling ‘Erfgoed van de Oorlog’ startte de Leo Smit Stichting in 2008 een project dat tot doel heeft verloren gewaand en vergeten repertoire van componisten, die in de

Tweede Wereldoorlog wegens hun Joodse afkomst of hun rol in het verzet werden vervolgd en/of vermoord, op te sporen, te ontsluiten en te presenteren. De Leo Smit Stichting maakte voor de uitvoering van dit project niet alleen gebruik van de in het NMI aanwezige manuscripten, maar ook van de expertise en de studiefaciliteiten. Op 19 januari werden de resultaten tijdens het 100ste Uilenburgerconcert te Amsterdam aan Frits Zwart overhandigd. De gepresenteerde resultaten zijn in de vorm van werkenlijsten en biografieën van de componisten bijeengebracht.

Handboek muzikaal erfgoed

Met Resonant wordt verder samengewerkt aan een handboek voor muzikaal erfgoed voor het gehele Nederlandse taalgebied, dat voor de zomer 2010 zal verschijnen. Met dit handboek wordt de erfgoedsector voorzien van een toegankelijk en laagdrempelig naslagwerk, waarin verschillende aspecten met betrekking tot muzikaal erfgoed aan bod zullen komen: de diversiteit van de collecties, de vindbaarheid en de specifieke problemen rondom beheer en behoud. Deskundigen uit Vlaanderen en Nederland werken aan deze publicatie mee.

Webexpositie Vier brieven van Franz Liszt aan Espérance von Schwartz

Het NMI heeft 47 brieven van Franz Liszt in de collectie. Een bijzonder onderdeel van deze verzameling vormen vier ongepubliceerde brieven aan Barones Marie Espérance von Schwartz (1818-1899). Beter bekend onder het pseudoniem Elpis Melena, genoot zij faam als schrijfster, filantrope en politiek activiste. In oktober 2009 werd hieraan nieuwe webexpositie gewijd. De presentatie toont de vier brieven in zijn geheel en daarnaast is iedere brief voorzien van een transcriptie, vertaling en uitgebreid commentaar (in het Engels).

Project Wegwijzer Archieven van de Tweede Wereldoorlog

Het Nationaal Archief en Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) werken samen in het project *Wegwijzer Archieven van de Tweede Wereldoorlog*, eveneens gefinancierd vanuit het programma Erfgoed van de Oorlog van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (WVS). Doel van het project is het maken van een digitale wegwijzer naar alle bij Nederlandse archiefinstellingen berustende oorlogsgelateerde archieven, zowel met betrekking tot Nederland als tot Nederlands-Indië, Suriname en de Nederlandse Antillen.

Voor deze wegwijzer werd aan het NMI een inventarisatie gevraagd van alle archieven in beheer bij het NMI waar (mogelijk) oorlogsgelateerd materiaal in zit. Het maken van deze inventarisatie werd gecombineerd met de inventarisatie die gedaan werd door de Stichting MusicForce in het kader van het project *De Tweede Wereldoorlog in muziek*. De inventarisatie is de zomer van 2009 afgerond en bij het project *Wegwijzer Archieven van de Tweede Wereldoorlog* ingediend. Het NMI leverde 40 beschrijvingen van oorlogsgelateerde archieven aan, zoals die van Ignace Lilien, Hendrik Andriessen, Sem Dresden en Rosa Spier. Maandag 7 december werd in aanwezigheid van staatssecretaris Jet Bussemaker van VWS de website ‘Wegwijzer Archieven van de Tweede Wereldoorlog’ (www.archievenwo2.nl), officieel gepresenteerd. Uiteindelijk hebben circa. 225 archiefinstellingen een bijdrage geleverd aan deze wegwijzer.

Webexpositie Walther-manuscript

Ten behoeve van een nieuwe webexpositie werd het manuscript van Johann Gottfried Walther (1684-1748) gedigitaliseerd. Onder de vijf bekende handschriften van Walther staat dit bekend als het ‘Frankenbergisches Walther-Autograph’. Dit uit rond 1730 daterende handschrift bevat 196 orgelcomposities van diverse componisten, waaronder enkele alleen in dit handschrift overgeleverde koraalbewerkingen van J.S. Bach en J. Pachelbel. Hierdoor is dit handschrift van grote waarde voor organisten en onderzoekers.

De scans werden opgenomen in een database (beeldbank) waarin de afbeeldingen verder ontsloten en beschreven werden. Vanuit deze beeldbank worden de scans in de vorm van een webexpositie op de

website gepresenteerd. De webexpositie komt online gezet worden als ook de inleidende tekst afgerond is zijn begin 2010.

Webexpositie STCN (Short Title Catalogue Netherlands)

Ter gelegenheid van de feestelijke afronding van de STCN heeft het NMI een webexpositie samengesteld met bijzondere muziekdrukken uit de eigen collectie. Aanvankelijk was het de bedoeling dat deze webexpositie, samen met die van de overige bij het STCN-project betrokken instellingen, beschikbaar zou komen op de vernieuwde STCN-website. Omdat de beschikbaarstelling van deze website echter aanzienlijke vertraging heeft opgelopen en het niet duidelijk is wanneer dit wel het geval zal zijn, is het NMI gestart met de voorbereidingen om de webexpositie ook via de eigen website aan te bieden. De werkzaamheden hiervoor zijn eind 2009 voltooid zodat de webexpositie begin januari 2010 beschikbaar gesteld kan worden.

Project 'Speelmuziek' (collectie Vlam)

Samen met het Meertens Instituut in Amsterdam werd in het kader van de subsidieregeling *Digitalisering met beleid* van het ministerie van OCW (uitgevoerd door SenterNovem) opnieuw en in aangepaste vorm een subsidieaanvraag gedaan voor een ontwikkelingsproject *Speelmuziek*. Dit keer werd van SenterNovem een positieve beschikking voor de subsidieaanvraag ontvangen. Dit project, dat zal starten in januari 2010 en een looptijd kent van twee jaar, heeft onder meer tot doel om de bronnen van de populaire muziek uit de achttiende en negentiende eeuw toegankelijk te maken voor publiek, musici en wetenschappers. Voor dit project zal de in het NMI aanwezige 'collectie Vlam' in zijn geheel gedigitaliseerd worden en door opname in de liederenbank van het Meertens Instituut op melodie doorzoekbaar gemaakt worden. De collectie Vlam is een belangrijke collectie Nederlandse speelmansboeken uit de 18e en 19e eeuw, zo genoemd naar de verzamelaar van het merendeel van de boeken, de fysicus en musicoloog Dr. Christiaan C. Vlam (1916-1999). Het NMI bezit met de collectie Vlam en drie eerder verworven handschriften over 25 Speelmansboeken, bijna de helft van wat er aan dit soort boekjes is overgeleverd.

Een van de vernieuwende elementen in het project betreft de inzet van web 2.0-technieken. Met hulp van vrijwilligers zullen vele melodieën in muzikaal doorzoekbare notatie worden toegevoegd. Speelmuziek, zoals in de collectie Vlam, is een waardevolle bron voor de grote groep zich op volksmuziek richtende musici in Nederland en Vlaanderen, een groep die honderden, zo niet duizenden, beoefenaars kent. Deze actieve muzikanten hebben de expertise om de handschriften te interpreteren: zij kunnen als geen ander begrijpen wat de 18^e en 19^e eeuwse speellieden hebben bedoeld. De website van de Nederlandse Liederbank zal worden uitgebreid met een speciaal op deze muzikanten gerichte module, waarin zij met web 2.0 technieken melodieën kunnen up- en downloaden en van commentaar voorzien.

Project De Tweede Wereldoorlog in muziek

De Tweede Wereldoorlog in muziek is een project van MusicForce in samenwerking met het NMI. Het is mogelijk gemaakt door het ministerie van VWS met een bijdrage uit het programma *Erfgoed van de Oorlog*. *De Tweede Wereldoorlog in muziek* vertelt over de betekenis van muziek tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland, voormalig Nederlands-Indië, Suriname en de Nederlandse Antillen. De multimediale projectsite wordt in april 2010 gepresenteerd. Deze bevat zoveel mogelijk muziekvoorbeelden, aandacht voor het muzikleven tijdens de oorlogsjaren, verboden muziek, muziek in de doorgangs- en vernietingskampen, spotliedjes, amusementsmuziek en propagandaliederen. Ook zijn ervaringsverhalen te zien en te horen van mensen voor wie muziek tijdens de Tweede Wereldoorlog een fundamentele rol speelde.

Project Digitale Wegwijzer Nederlands Muzikaal Erfgoed

De Digitale Wegwijzer Nederlands Muziekerfgoed is een project van het NMI in samenwerking met het Muziek Centrum Nederland (MCN), waarvoor subsidie aangevraagd werd bij het ministerie van OCW. In november is subsidie toegekend voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek.

Penvoerder en verantwoordelijke ten opzichte van het ministerie van OCW is het NMI.

In Nederland is muziekerfgoed te vinden in diverse locale en regionale archieven, bibliotheken, muziek- en andere instellingen, universiteitsbibliotheken en particuliere verzamelingen. Veel daarvan is beschreven in inventarissen en catalogi, maar een overkoepelend (digitaal) overzicht van vindplaatsen van muziekerfgoed in Nederland bestaat nog niet. Als sectorinstituut voor het muziekerfgoed ziet het NMI het als haar taak bezoekers te kunnen verwijzen naar informatie over dit muziekerfgoed, onafhankelijk van de fysieke vindplaats. MCN is projectpartner in het kader van haar kerntaken informatie, documentatie en coördinatie.

Doel van het project is om het muzikaal erfgoed beter te ontsluiten en zichtbaar te maken voor het publiek. Om dit doel te bereiken wordt een digitale wegwijzer ontworpen waarin voor iedereen die daarin belang stelt een overzicht gegeven wordt van de bij Nederlandse instellingen aanwezige archieven en collecties op muziekgebied en die gerekend kunnen tot Nederlandse muzikaal erfgoed. Het project is in december 2009 van start gegaan met het formeren van een project- en stuurgroep en het schrijven van een plan van aanpak. De resultaten van het onderzoek zullen naar verwachting in het najaar van 2010 beschikbaar komen.

Répertoire International de la Presse Musicale (RIPM)

Er is verder gewerkt aan de inhoudelijke ontsluiting van het tijdschrift *De Muziek*. De jaargangen 3 (afl. 1-12) en 4 (afl. 1-3) zijn in 2008 ontsloten. Verder is er begonnen met de ontsluiting van het *Muzikaal Tijdschrift* (1836) door Gert Floor (vrijwilliger, een dag per week januari t/m april en oktober t/m december). In dit internationale online informatiesysteem wordt de inhoud van muziektijdschriften volgens een standaardmethode samengevat en vindbaar gemaakt. In 2009 werd *Amphion*, Nederlands oudste tijdschrift over muziek (1818 – 1821), voltooid en toegevoegd aan de RIPM-database en daarmee digitaal toegankelijk.

Archieven en archiefinventarissen

Aan het archievenoverzicht op de website zijn 75 korte biografieën toegevoegd. Dit project zal in 2010 worden voortgezet. Dit jaar is daarnaast intensief werk gedaan aan het digitaliseren van inventarissen die alleen op papier beschikbaar waren. Ruim 60 inventarissen zijn vervangen door digitale versies. Van de archieven van Caspar Höweler, Marius Monnikendam en van Concertdirectie J. Beek zijn nieuwe inventarissen gemaakt. De inventarissen van de archieven van Géza Frid en Hein 's-Gravesande werden herzien, waarbij de beschrijvingen van de muziekhandschriften in deze archieven zijn aangevuld, gecorrigeerd en toegankelijk gemaakt via de website.

De gedrukte muziek uit het archief van Géza Frid is ingevoerd in het GGC.

Correspondentie en Muziekmanuscripten

Het totaal aantal ingevoerde beschrijvingen van correspondentie is in 2009 vrijwel gelijk gebleven.

Het totale aantal ingevoerde beschrijvingen van muziekmanuscripten is, met name door het toevoegen van recente aanwinsten, iets toegenomen. Eind 2009 waren er bijna 70.000 records, waarvan bijna 40.000 toegankelijk via de website, een toename van ongeveer 1.000 records.

Fotocollectie

In 2009 zijn ruim 500 nieuwe beschrijvingen toegevoegd aan de database.

Gedrukte muziek en muziekliteratuur

In totaal zijn 150 titels nieuwe bladmuziek en 358 titels literatuur ingevoerd in het Gemeenschappelijk Geautomatiseerd Catalogussysteem (GGC), 360 titels retro-invoer bladmuziek en 820 titels retro-invoer literatuur. Hieronder is bijvoorbeeld de literatuur van de Mahlerstichting (Niemanfonds) begrepen. Uit de archieven zijn ongeveer 40 (gedrukte) titels ingevoerd in het GGC.

In het kader van het catalogiseerproject van de vioolmuziekcollectie van Willem Noske zijn in 2009 5.163 titels (4.894 bladmuziek, 93 boeken, 158 manuscripten en 18 autografen) ingevoerd.

Bij de catalogisering van de militaire muziek zijn in 2009 zijn ongeveer 1.500 titels, voornamelijk salonmuziek gespeeld in de sociëteiten, ingevoerd in het GGC.

Documentatie

De werkzaamheden ten behoeve van de documentatiecollecties zijn in 2009 verricht mede door drie vrijwilligers. De documentatie van toonkunstenaars is verder gesaneerd en er werd een grote - in 2006 verworven - knipselverzameling over componisten en musici verder verwerkt in de hangmappen en een interne database. Het verwerven van materiaal m.b.t. het Nederlandse muziekleven uitgebreid met de categorieën opera/operette en omroep. Gegevens hierover zijn toegankelijk gemaakt in een eigen database. Bij de programmacollectie is een schenking van de Volkskrant goeddeels verwerkt. Schenkingen werden ontvangen van concertprogramma's (o.a. Horowitz) en diverse documentatie over musici (Siegfried Blaauw).

Nieuwe website

In februari 2009 werd de geheel vernieuwde website van het NMI gelanceerd. Naast een nieuwe vormgeving en beter gestructureerde opbouw van de website werd hard gewerkt aan het toevoegen van nog meer informatie over de vele collecties van het NMI.

Met de nieuwe website werden de volgende verbeteringen gerealiseerd werd:

- Een ruimere en meer flexibele navigatie- en menustructuur. Er is meer ruimte voor het toevoegen van nieuwe informatie;
- Actualiteit en continuïteit in beheer van de 'content' is beter gewaarborgd dan voorheen. Omdat de content van de website wordt beheerd via een zogenoemd Content Management Systeem (CMS) is het mogelijk geworden is om zonder technische vaardigheden informatie op de site te plaatsen. Er is een aantal medewerkers ingewerkt dat zich bezighoudt met het bijhouden van de informatie op de website;
- Een Engelstalige versie van de site (voor internationale positionering van het NMI).

Tevens zijn de databases (Filemaker) waarin de collectiegegevens van de muziekhandschriften, correspondentie en het archievenoverzicht werden bijgehouden overgezet naar een nieuw collectiebeheersysteem (Memorix) van waaruit de gegevens direct op de website kunnen worden gepubliceerd. Omdat dit beheersysteem volledig 'webbased' is zijn medewerkers niet langer gebonden aan een werkplek op het instituut.

Conservering

In 2009 zijn geen ingrijpende conserverende handelingen verricht. Wel is verouderd verpakkingsmateriaal vervangen (dozen en omslagen).

2.4 Besteltaak 4: Documentatie en archivering

Hier zijn opgenomen de bezoekersaantallen van het NMI en de gegevens over het z.g. interbibliothecair leenverkeer. Het bezoek aan het NMI neemt nog steeds toe. Dat is een gelukkige constatering, want bij veel erfgoed- of andere verwante instellingen, zoals bibliotheken, nemen de bezoekcijfers juist af.

Bezoekers

Ook in 2009 is het bezoekersaantal gestegen: er kwamen 3.755 bezoekers (2008: 3.437), een stijging t.o.v. 2008 bijna 10%.

Bezoekers op afstand: Interbibliothecair leenverkeer (IBL)

Opvallend is weer de afname van het aantal IBL-aanvragen (van uitleenbare boeken en nu ook bladmuziek) van 212 aanvragen in 2007 naar 154 in 2008 en 64 (+ 70 kopieaanvragen) in 2009, een landelijke trend waar alle bibliotheken mee te maken hebben. In de loop van 2009 is het mogelijk geworden om via de NCC (Nederlandse Centrale Catalogus) bladmuziek via IBL aan te vragen.

Inzageverzoeken

Ook het aantal geregistreerde inzageverzoeken van boek- en bladmuziekmaterialen is toegenomen. In 2008 waren dat er 4.155, in 2009 4.943, een stijging van bijna 20%. In 2009 konden voor het eerst archiefraadplegingen geregistreerd worden: 663.

Samenvattend

Het NMI ontving 5.670 verzoeken tot inzage in de collectie. Dat betekent hier de raadpleging van de 'echte' documenten in lees- en studiezaal: boeken, bladmuziek en documenten uit de archieven of documentatie en via IBL-voorziening.

2.5 Besteltaak 5: Afstemming en coördinatie

Vanuit het perspectief 'afstemming en coördinatie' kan bijvoorbeeld een project als de *Digitale Wegwijzer* waarin MCN en NMI samenwerken (zie p. 18) worden begrepen.

Hetzelfde geldt voor de samenwerking binnen het gebouwencomplex KB tussen de verschillende instellingen bij de *Landelijke Archievendag*, de samenwerking rond het Bordewijk-symposium en met het tijdschrift *Akkoord*.

Hiervoor is in het overzicht prestatieverantwoording geen cijfermatige vertaling gegeven.

3 ORGANISATIE EN PERSONEEL

3.1 Organisatie en Personele samenstelling

Personeelssamenstelling per 31 december 2009:

Personeel in vaste dienst:

directeur NMI	1,0 fte
bibliothecaris	0,9 fte
medewerker muziekbibliotheek	1,0 fte
medewerker muziekbibliotheek (incl. RIPM)	0,9 fte
conservator muziekarchieven	0,9 fte
medewerker muziekarchieven	1,0 fte
medewerker muziekarchieven	0,7 fte
medewerker muziekarchieven	0,3 fte
documentalist, coördinator evenementen	0,7 fte
boekhouder/administrateur	1,0 fte
administratief medewerker	0,7 fte
informatiemanager	<u>0,6 fte</u>
totaal:	9,7 fte

Andere dienstverbanden:

gedetacheerd medewerker militaire collecties	0,4 fte
tijdelijk medewerker bibliotheek	0,7 fte (t/m december)
tijdelijke aanstelling archiefmedewerker	0,4 fte (april t/m september)
medewerkers gesubsidieerde arbeid	2,8 fte
vrijwilligers	wisselend

Een deel van de werkzaamheden wordt verricht door medewerkers die via diverse werkgelegenheidsprojecten zijn tewerkgesteld. Dankzij de inzet van hen en van verschillende vrijwilligers wordt er veel zinvol aanvullend werk gedaan. Deze inzet kent door het karakter ervan uiteraard ook beperkingen.

Vrijwilligers en stages 2009:

- Mw. Josina Beekman (documentatie Nederlandse toonkunstenaars, 1 dag p.w.)
- Mw. Anná Pákh (Documentatie Nederlands Muziekleven, 1 dag p.w.)
- Mw. Ineke Klumpkens (programmacollectie, 1 dag p.w.)
- Mw. Margreeth van Royen (inventarisatie archieven familie Brandts Buys, 1 dag p.w.)
- Dhr. Gert Floor (RIPM, ca. 1 dag p.w. januari-april en oktober-december)
- Mw. Doretthe Janssens (controle archiefbeschrijvingen, 1 dag p.w. vanaf 6 november)
- Mw. Aagje Pabbruwe (fotocollectie, 1 dag p.w. vanaf 4 november)

Werkgerelateerde (bestuurs-)functies:

- drs. Chaja Beck-de Jong:
  - redactielid Archievenblad
  - docent archiefbewerking De Archiefschool te Amsterdam

- lid van de werkgroep arbeidsmobiliteit en opleidingen van Brain (branchevereniging archiefinstellingen Nederland)
- lid van het Platform Particuliere Archieven
- drs. Ellen Kempers:
  - NVMB, lid van de commissie bladmuziek
- drs. Margaret Krill:
  - programmamanager Willem Pijper Stichting (v.a. 1 juli 2009)
  - muziekcorrector bij Stichting De Vergeten Componist (DeVeCo, projectmatig)
- drs. Paul Osseweijer:
  - lid van de gebruikerscommissie Catch (Continuous Access to Cultural Heritage)
  - lid van de werkgroep 'Digital born archieven' (Bijzondere Collecties – UB Leiden)
- dr. Frits Zwart:
  - Stg. Het Willem Mengelberg Archief (secr.)
  - Henk Badingsstichting (lid)
  - Cor de Groot Stichting (voorzitter)
  - Stg. Reeser Publikatiën (lid)
  - Stg. Erfgoed van het Nederlandse Lied (SENL, lid)
  - Stg. Mahler-verzameling H.J. Nieman fonds (lid)
  - Stg. De Eeuwige Ruis (lid)
  - Robert de Roosstichting (secr.)
  - Organisatiecomité IAML 2009 Amsterdam (voorzitter, tot september)
  - Programmacommissie IAML 2009 Amsterdam (voorzitter, tot juli)
  - Willem Mengelberg Stiftung (lid)
  - Marjo Tal Stichting (lid)
  - Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici (KVOK, tweede voorzitter)
  - Stichting De Vergeten Componist (wnd. voorzitter)
  - Konrad Boehmer Stichting (voorzitter)

Bezochte congressen en symposia:

- Themadag van Resonant 2009 i.s.m. NMI: best practices uit de muzikale erfgoedsector (Antwerpen, 6 april): E. Kempers, Ch. Beck, P. Osseweijer
- Afscheidssymposium Prof. dr. E. Ketelaar (UvA, 28 mei): Ch. Beck
- KVAN Studiedagen (Haarlem, 15-16 juni): Ch. Beck, P. Osseweijer
- IAML congres 2009 (Amsterdam, 5 - 10 juli 2009): Ch. Beck, E. Kempers, P. Osseweijer, M. Krill, L. Muns, R. Hendriks, K. Dillmann, F.W. Zwart)
- Ronde-Tafel Platform Particuliere Archieven (Den Haag, 12 november): Ch. Beck
- Themadag van Resonant 2009 ism NMI: (Antwerpen, 6 april 2009): E. Kempers
- Symposium STCN (Den Haag, 25 juni 2009): E. Kempers, P. Osseweijer
- Dag van de gebruikersvereniging Pictura bij het Noord-Hollands Archief (Haarlem, 22 juni 2009): P. Osseweijer

Gevolgte cursussen/studiedagen:

Cursus Memorix door Pictura, 25 mei 2009 (bij NMI: 1 dagdeel, P. Osseweijer, R. Hendriks, L. Muns, G. Floor, D. Zwart)

3.2 Subsidiëring

De werkzaamheden van het NMI worden financieel mogelijk gemaakt door structurele subsidies van

- de dienst OCW/Cultuurbeleid van de gemeente Den Haag (in het kader van het Meerjarenbeleidsplan 2009-2012 *Wonderlijke Noodzaak*);
- het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (in het kader van het Cultuurnotaperiode 2009-2012

Daarnaast werden ook enkele ingediende projecten met een subsidie gehonoreerd:

- het NMI ontving (samen met het Meertens Instituut in Amsterdam) in het kader van de subsidieregeling *Digitalisering met beleid* van het ministerie van OCW (uitgevoerd door SenterNovem) subsidie voor een ontwikkelingsproject *Speelmuziek*;
- *de Digitale Wegwijzer Nederlands Muziekerfgoed* is een project van het NMI in samenwerking met het Muziek Centrum Nederland (MCN), waarvoor voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek subsidie toegekend werd door het ministerie van OCW.
- Het Bordewijk-symposium werd ondersteund met een bijdrage van de Stichting M.A.O.C. Gravin van Bylandt.

3.3 Samenstelling van het bestuur

In het verslagjaar werd Onno Mensink voor een nieuwe bestuursperiode benoemd. Johan Kolsteeg vertrok uit het bestuur nadat zijn statutair vastgelegde zittingsperiode was verlopen. Penningmeester Louis van der Elst trad af als bestuurslid omdat hij het maximaal aantal termijnen als penningmeester aan de stichting was verbonden. Hij is opgevolgd door Bèr Deuss. De vacature van Johan Kolsteeg wordt opgevuld in 2010.

Met de huidige samenstelling van het bestuur zijn de volgende velden vertegenwoordigd: openbaar bestuur (De Vries), museale wereld (Mensink), archieven/erfgoed (V.d. Bent), ICT (Horsman), auteursrecht/uitgevers (Deuss).

De bestuursleden verrichten hun werkzaamheden om niet en het bestuur gaat te werk volgens de richtlijnen van de code Cultural Governance.

De samenstelling van het bestuur is per 31 december als volgt:

Mr. Klaas (K.G.) de Vries voorzitter (aftredend per 31 oktober 2011)

Drs. Onno (O.) Mensink (aftredend per 30 augustus 2013)

Mw. drs Els (E.A.G.) van den Bent (aftredend per 30 april 2010)

Mr. drs. Bèr (L.J.) Deuss penningmeester (vanaf 17 december, aftredend per 17 december 2014)

Dr. Peter (P.J.) Horsman (aftredend per 18 september 2013)

Directie:

Dr. Frits (F.W.) Zwart

Den Haag, 11 maart 2010

Mr. K.G. de Vries

Voorzitter

BIJLAGE 1: JURYRAPPORT PENNINGCOMMISSIE 2009 KVNM**Juryrapport
Penningcommissie
2009**

De commissie die het bestuur van de KVNM adviseerde over de toekenning van de KVNM-penning bestond uit: mevrouw drs. Ellen Overweel, mevrouw drs. Cynthia Wilson en de heer prof.dr. Paul Op de Coul. Het voorstel van de commissie om de penning 2009 uit te reiken aan dr. Frits Zwart en het Nederlands Muziek Instituut, is door het bestuur overgenomen. De overwegingen van de commissie luiden als volgt:

In het Nederlands Muziek Instituut lijkt het wel altijd voorjaar: vrijwel geen seizoen gaat voorbij of er is de bloei te bewonderen van een onderdeel van de muziekcollecties die door deze instelling worden beheerd.

Is dat iets bijzonders voor een instituut dat zich ten doel stelt het Nederlandse muzikale erfgoed te verzamelen, te conserveren, te registreren en toegankelijk te maken? Ja, dat is bijzonder, want de traditionele taak van het toegankelijk maken wordt uitgebreid met een nieuwe, initiërende dimensie. Het beheer van informatie wordt verrijkt door een actieve verspreiding en presentatie van informatie. Deze verheugende ontwikkeling manifesteert zich sinds een jaar of vijf steeds duidelijker. Voor musici, muziekhistorici en muzikliefhebbers presenteert het Nederlands Muziek Instituut zich overtuigend als het muzikale geheugen van Nederland, als een immense schatkamer boordevol muzikale en muziekhistorische verrassingen.

Om niet een vertekend beeld te geven, moet direct worden gezegd dat de hier zo positief gewaardeerde activiteiten zeker niet geheel ontbraken gedurende de voorgeschiedenis van het Nederlands Muziek Instituut of in de eerste jaren na de oprichting ervan in 1999. Wat de voorgeschiedenis betreft: ook de Muziekafdeling van het Haags Gemeentemuseum nam vele waardevolle initiatieven die de aandacht trokken van de muziekwereld. En ten aanzien van het NMI kan worden opgemerkt dat het ongetwijfeld een programmatische keuze was om de officiële opening in 2001 te laten verrichten door de dirigent Riccardo Chailly. Sinds enkele jaren is het initiërende beleid echter aanzienlijk versterkt en is er sprake van een opmerkelijke rijkdom aan initiatieven. Ter illustratie volgen enkele voorbeelden uit de periode tussen 2005 en 2009:

2005

*** er wordt een onderzoek gestart naar muziek geschreven tussen 1890 en 1949 door Nederlandse componisten die tijdens hun verblijf in Nederlands-Indië geïnspireerd raakten door Indonesische muziekvormen en poëzie. De twee jaar later verschenen publicatie van

antropoloog en pianist Henk Mak van Dijk (inclusief CD) is in belangrijke mate gebaseerd op archief- en beeldmateriaal in het NMI.

2007

*** in samenwerking met een aantal belangrijke Rotterdamse muziekpodia wordt een Henk Badings-weekend georganiseerd.

2008

*** muziek van de Nederlandse krijgsmacht tussen 1840 en 1960 wordt bij het NMI ondergebracht en toegankelijk gemaakt.

*** het NMI is betrokken bij de CD-editie van het symfonische werk van Jan van Gilse, uitgebracht door het ondernemende en avontuurlijke Duitse label CPO.

*** in samenwerking met Resonant, het Centrum voor Vlaams muzikaal erfgoed uit Leuven, wordt een discussiedag georganiseerd over het muzikaal erfgoed in de Lage Landen. Doel is het ontwikkelen van een gezamenlijke, interdisciplinaire visie. Op de agenda staat ook het plan voor een naslagwerk waarin verschillende aspecten van de thematiek aan bod zullen komen.

*** een vondst in de collectie van het NMI – een cellosonate van Piet Ketting uit 1928 – wordt 80 jaar na de compositie voor het eerst uitgevoerd door Doris Hochscheid en Frans van Ruth, tijdens de tweede editie van de Amsterdamse Cello-Biënnale.

*** fluitiste Eleonore Pameijer en harpiste Erika van Waardenburg geven een masterclass waarin Nederlandse muziek voor fluit en harp centraal staat.

*** in samenwerking met Ex Libris worden lunchpauzeconcerten georganiseerd.

2009

*** in samenwerking met Stichting De Lange wordt een compositie uit 1900 van Samuel de Lange voor vier violoncelli uitgegeven.

*** de nieuwe website van het NMI wordt gepresenteerd als het virtuele informatiecentrum voor Nederlands muzikaal erfgoed.

*** NMI is gastheer van een presentatie over de componist Jan Gerard Palm, grondlegger van de Curaçaose klassieke muziek.

*** twee liederencycli van Julius Röntgen op teksten van Christian Morgenstern worden door het NMI voor het eerst gepubliceerd.

De drijvende kracht achter de gesignaleerde intensivering van actieve verspreiding en presentatie van informatie is Frits Zwart, directeur van het NMI. Zijn enorme persoonlijke inzet werkt inspirerend. Hij heeft de gave om met beperkte middelen veel te bereiken, hij kan behoedzaam opereren en heeft een helder strategisch inzicht. Nooit opdringerig, maar des te overtuigender komt hij op voor de belangen en kwaliteiten van zijn instituut.

Het in gang zetten van een ontwikkeling zoals die is geschetst, is geen solistenwerk. Om de voortrekkersrol van het NMI op het gebied van muzikaal erfgoed te kunnen waarmaken, is de inzet en de betrokkenheid van **alle** medewerkers een absoluut noodzakelijke voorwaarde. Daarom is de penning die vanmiddag wordt uitgereikt ook een uitdrukking van grote waardering voor **hun** inspanningen om het NMI te maken tot wat het nu is.

Behalve als blijk van erkenning is de KVNМ-penning bedoeld als een krachtige aanmoediging om op de ingeslagen weg voort te gaan. **Laat het steeds voorjaar lijken in het Nederlands Muziek Instituut!**

05/06/2009
